

ייעוץ פופריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת חיי
שנת תשע"ה

הענינים והאביונים שבכל העיירות שאין חולקים להם שום קמה ואין שם קצבה כלל, ואף על פי כן הם חיים ומתקיימים [אחת מרכזי הרדיפות שרדפו המתנגדים את אנ"ש היה שגורו אומר שבשום עיר לא יתנו להם קמה ושאר צדקות שקופת הקהל נתנו בכל שבוע לעניי העיר. וכה מתאר מוהרנ"ת במכתב קפ"ב וז"ל: מה שצריכים להחזיק אותי בפרנסתי, כי קיפחו את פרנסתי מכל הצדדים, ומלבד מה שאינם נתנים לי ולכל אנ"ש לא קמה ולא מעות חטים וכו' על פסח, אף גם משה המחופך הנ"ל הולך בעצמו לקלקל הפרנסה והחיות של כל אחד, לא יספיקו כמה יריעות לבאר מה שעושה משה וכל המתנגדים לכל אנ"ש בכל יום בענין הפרנסה, אך על זה אין אנו מסתכלים כלל, רק הם חותרים למסור אותי ח"ו בכל מיני עלילות ומסירות ח"ו, ה' יפיר עצתם ויקלקל מחשבתם עכ"ל.

אמנם מוהרנ"ת ז"ל לא נפל ברוחו מפני זה, רק אדרבה חזק ואמץ את אנ"ש לבל יפול רוחם מזה, כי גם תלמידי רביז"ל לא קיבלו חלקם מקופת הקהל בעת שזכו להתקרב לרביז"ל, וכן ישנו הרבה ענינים בשאר עיירות ששמה אינו מתנהג מנהג זה לחלק קמה. ובאותן הזמנים גם אז חידוש חידושי תורה בהשגות נפלאות בתורת רביז"ל כמו שרואים בליקוטי הלכות ה'ל' דגים ה'ה' בזה"ל: ב"ה תקצ"ה לפ"ק טבת, בעת הרעש והבריחה, המקום ירחם ע"כ. ושם מדבר מגודל כוחו של הצדיק האמת שהוא בחינת משה שבועצם כוחו ממשיך תיקון המוחין בתיקון נפלא כזה, עד אשר אפילו כאשר יסתלק יהיה נשאר הרישמו בתלמידיו לנצח, שגם התלמיד בחינת יהושע וזכה לבחינת חלום על ידי מלאך.

ומוהרנ"ת ז"ל אמר לענין המתנגדים זיי זאלין מיר ניט מעהר טוהן נאר וואס זיי זענען מיר מקפה פרנסה לא הייתי רואג כלל, ווארום איך האב ברוך ה' בטוהן [אם הם לא יעשו לו רק מה שמקפחים לי פרנסה לא הייתי רואג כלל יש לי ברוך ה' בטוהן]. ובאמת היה איש אחד שמו ר' יצחק טשערוועצער שהיה קרוב למשה חניקעס ועבר אצלו אצל הרחיים שלו, והוא בעצמו נתקרב לגדולת רביז"ל על ידי ששמע מעשיות ממש חניקעס בגדולת דרכי רביז"ל קודם שהתחיל משה לחלוק על חסידי רביז"ל, והוא היה נתון למוהרנ"ת ז"ל בעת המחלוקת בהצנע קמה, גם היה רגיל ליתן לכל אנ"ש בעיר ברסלב גבינה וחמאה, והיו רגילים אנ"ש לומר ווארעניקס זענען מיר ברוך ה' ניט דרעזענען [היינו בזכותו של ר' יצחק הנ"ל איננו בעלי מחסור]. וכשנתוודע הדבר להמתנגדים רצו לצער את ר' יצחק הנ"ל, אמנם משה חניקעס צוה שאותו לא יקפחו פרנסתו (אבניה ברזל שיחות ממוהרנ"ת את ז'), וכתב שם שהר' יצחק הנ"ל אם כי לא היה ידוע להמתנגדים לאוהב כל כך את מוהרנ"ת ז"ל, אבל גם זאת חרה להם שראו שאינו מחפך ומקלל את חסידי ברסלב כמוהם, ובכן ניסו להסית את משה חניקעס שיפטרנו מן משרתו בהרחיים שלו, אבל נקודה טובה זה נשארה בו שמאן בדבר. ועיין ששי"ק (ח"ב אות תשס"ו) שבעת המחלוקת רצו החולקים שדרו בעיר ברסלב להפסיק לתת לעניי אנ"ש בכל יום המישי את הסיר עם הקמה, שכך היו נוהגים לחלק לכל הענינים סיר מאכל עם קמה, כדי שיהיה להם לאפות בו חלות לשבת קודש. אמנם משה חניקעס עצר בעדם, ואמר להמתנגדים שאינו רוצה לקפח להם זאת, וכשמע זאת מוהרנ"ת אמר דרי כבר אמר רבינו בשיחות הר"ן (סי' ע"ח) שבכל עולה יש יושר, ולכן גם למשה חניקעס בהכרח שיהיה בו איזה ישירות בין כל העוולות שלו עי"ש.

וכה כתב הרה"ח ר' אברהם בן ר' נחמן ז"ל: ובתוקף מצוקת מוהרנ"ת ז"ל בפרנסתו וכו', אף על פי כן סבב השי"ת שנמצא איש אחר ר' יצחק מכפר שערוויץ שנתקרב לפני שנים למוהרנ"ת ולשאר אנשי רביז"ל על ידי האיש משה חניקעס בעצמו, כי הוא היה משמפחתו וישב אהו במסחר הרחיים שנמצא בכפר שערוויץ הסמוך לברסלב, וכשבא ר' יצחק לברסלב נאטכסן בבית משה, והוא בעצמו ספר לפניו את כל הגדולות והנפלאות שראה מרבינו ז"ל, עד שנתקרב ר' יצחק לדרכי רביז"ל.

המשך בדף 4

ואתם אנשי עיר ברסלב, ממש לא טעמתם עדיין צער ומרירות ומניעות עד הנה. ועתה מה אעשה לכם אחי ורעי, ההכרח שיעבור על כל אחד מניעות ונסיונות רבות מעודו עד זקנתו, אשרי מי שיעמוד בהם. כאשר אתם רואים מה שנעשה עם משה חניקס [עשיר ונגיד מפורסם מברסלב, שעמד בראש החולקים על מוהרנ"ת ועל אנשי רביז"ל, והוא אשר הלחיב אש המחלוקת]. אשר כל העולם אפילו מתנגדים תמהים ושוחקים ממנו שנחלק ונפל כל כך כתוא מכמר, השם יתברך ירחם עליו, ויקימו וישבו אל האמת מהרה. אבל לעת עתה צרתו הוא אמתית גדולה וכפולה ומכופלת מכל צרותינו, אוי לוקנתו שאובד בחנם בכל יום מה שאובד.

וכבר היו לעולמים מעשיות כאלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות כט.) על המשנה (אבות פ"ב מ"ד) אל תאמין בעצמך עד יום מותך שהרי וכו' [שהרי יוחנן כהן גדול שמש בכהונה גדולה שמנים שנה, ולבסוף נעשה צדיק]. וגם סמוך לימינו אירע עם הרב מבאלפיר וכו' שנדחה בסוף ימיו כמפורסם [כתוב הרה"ח ר' אברהם בן נחמן ז"ל: מה שמוזכר במכתבי מוהרנ"ת אודות נחיצות התחזקות, ובלעדה הסכנה גדולה, והראיה מהרב מבאלפור. זה היה מעשה שהיה רב גאון וגדול בתורה ובחכמה והיה צדיק, ומחמת שלא היה לו התחזקות בעת נפילתו, זה גרם לו שלבסוף נפל לגמרי מיהדות ורח"ל (סיפורים נפלאים דרי"א). והרב הזה מוזכר ג"כ בספר בית רבי ז"ל: הרב דוואלפא (שמו לא נודע לנו) תלמיד הה"מ נ"ע, מתחלה היה הוא היותר גדול בהחב"י, וכולם היו חולכים לשמוע ממנו הדא"ח של הה"מ שהיה חזון הדברים כהויותו ובטוב טעם וכו', אך אח"כ אמרו התלמידים שתולעת אוכלת בו (כ"כ אדמירר בעל צ"צ נ"ע במכתבו לאחר מנינו) ונדחה משם ונפל בשכרות רח"ל, וגם אז היה פה מפיך מרגליות ואדרבה בעת שהיה נכנס היין היה יוצא סוד וכו' מאז נדחה היה הולך נע ונד בארץ במקלו ותרמילו (בית רבי פכ"ה דס"ה ע"ב)]. במה נקדם ה' כעל כל אשר גמלנו שזכינו להנצל מזה, וגם עד זקנה ושיבה אליקים אל יעזובינו עד אגיד וכו', עד שתצא נפשותינו בין ברסלבר חסידים האמתים המקורבים וקשורים בשמו הקדוש ז"ל [ע"ע לקמן ריש מכתב קע"ג "צריכין לקבוע תורתו ושיותיו הקדושה בלב כל כך עד אשר אפילו אחר מאה שנים, כשיגיע העת לכנוס בקבר ולשכוב שם, גם שם יהיה את עצמו בדיבוריו הק', וכן לעת התחיה ולנצח". ולקמן סוף מכתב קע"ד "ובעת פקודתנו לאורך ימים ושנים יאסף נפשותינו בין אנשי רבינו ז"ל, ולא נבוש ולא נכלם לנצח", ובמכתב קפ"ד "בה' חסיתי שנזכה כולנו להיות נמנין בכלל עדתו הק' בזה ובבא לנצח"]

ובוחן לבכות הוא יודע שרבינו הק' ז"ל מוליך אותנו בדרך הישר והאמת בתמימות ובפשיטות, ובשכל נפלא ועצות עמוקות מאד, להתחזק על עמדו תמיד, לקיים את כל דברי התורה שבכתב ושבעל פה, כמבואר בספריו הק' בדרך נפלא ואמת וכו', ואין להאריך בזה כאן.

מה נאמר מה נדבר, והלא אתם ידעתם שכבר דיברתי הרבה מזה שכל העולם מלא יסורים ומכאובות, כי אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רוגז (איוב ה' ז ועיין ליקוים ח"ב סי' קי"ט ושיחות הר"ן סי' ש"ז), כאשר כבר דיברתי הרבה בזה.

והנה בכל סביבות אלו שעברתי [מברסלב לאומאן דרך עיר קראקוב, טשעהרין, וקרימינאטשאק] אין שומעים כלל המחלוקת שלנו, ואף על פי כן כולם מלאים צער וצרות ויסורים וטרדות גדולות, ודחקות הפרנסה, הן המתנגדים הן אנ"ש. ומה עושים כל

מוהר"ר נחמן נ"י, מגזע הקודש נכד הבעל שם טוב ז"ל זכותו יגן עלינו (חיי מוהר"ן סי' ק"ג)

מאמר: ראש בני ישראל

ליקוטי אמרים, תורת ושיחות והנהגות קדושות ממרן אור ישראל וקדושו

רבינו ישראל בעל שם טוב זצוקלה"ה

הנזכרים בספרי רביה"ק, ותלמידו מוהרנ"ת, ומשאר ספרי ברסלב

הרב המאור הגדול בנש"ק מופת הדור גדול מרבן שמו נודע בשערים מו"ה נחמן נ"י נכד לרבינו הק' בעש"ט זלה"ה (הסכמת המגיד מקאנון זצלה"ה על

מאמר נ"ז:

שבת, אבל המגיד הפציר בו מאד שישאר אצלו בשבת, וכן היה, וערכו השלחן ביחד כרוב פאר והדר.

(שש"ק ח"ב אות ש"ה)

קב"ג

ספר תורה של הבעל שם טוב

כאומן היה נמצא ספר תורה שהשתמש בו עוד הבעל שם טוב, והיתה מעיזבו של ר' יצחק אייזיק חתן רבינו, לאחר פטירתו קבלה מוהרנ"ת מבניו ר' שמחה ברוך ור' אפרים ור' ישראל, על פי פסק דין שפסק בזה הר"ר אהרן רב העיר קרימיניטשוק נכד הגה"ק העל התניא זצ"ל וחתנו של רבינו ז"ל. כי כך צוה ר' יצחק אייזיק בצוואתו. בספר תורה היו קוראים רק בראש השנה ור"ח, וכן כשבא אדם חשוב וכדומה, והרב מאומאן רבי פישל ז"ל היה בא לפעמים לתפלת מנחה של שבת מיוחד עבור זה, וקראו בספר תורה זה לכבודו כרצונו. לאחר שאטמו השלמונות הוקמוניסטים את הקלויז העבירו אותו אנ"ש אל ביתו של ר' ברוך חתן ר' געציל, ואחר כך במלחמת העולם השניה נעלמה ולא נודע מקומו איה.

(שש"ק ח"ד אות קפ"ג)

קב"ד

מקובל מהבעל שם טוב

הנוסח שנהגו בחסידי ברסלב שבתפלת יעלה תחנוניו וכו' שואמרים בתפלת ליל יום כיפור, הוא מהבעל שם טוב, וכן שמע הרה"ח ר' לוי יצחק ז"ל מהזן עיר מזעבזו בבקרו שם בצעירותו.

(שש"ק ח"ד אות רמ"ג)

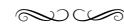
המשך

והגיע העגלה עם אנשים, וכשראו אותם שוכבים כך על הארץ התירו קשריהם והעלום לעגלה והחזירם לספינה אחרת שחנתה סמוך להאי ונסעו, טעתה הספינה בדרכה ולקראת שביעי של פסח ראו הנוסעים שהזרה הספינה בטעותה לעיר סטאנבול, וחזר בו הבעל שם טוב מנסיעתו לארץ ישראל, ומשום כך נהגו בכל פזורי ישראל ההולכים בדרך הבעל שם טוב לערוך סעודה בשביעי של פסח להודות לה' על הצלתו וחזרתו 14 בשלום מנסיעתו, והיו מסיימים בסיומו, ומסתמא היה בעל הספינה אליהו הנביא.

(שש"ק ח"ב אות ש"ז)

ומאז נהגו אנ"ש להתאסף יחד באחרון של פסח לפנות ערב, וחילקו יין וספרו את היספר הזה בנוסחתינו הידועה.

(שש"ק ח"ד אות רס"ד)

קב"ב

חד וחלק

היה ידוע מהבעל שם טוב ז"ל שסבר שהסכין של שחיטה מספיק שיהיה רק חלק ולא חד וחלק, לאחר פטירתו הנהיג הרב המגיד מוהדו"ב זצ"ל תלמידו, לחומר א שהסכין הכשר יהיה חד וחלק. הרה הדבר לבעל התולדות יעקב יוסף זצ"ל תלמידו של הבעל שם טוב הק', ונסע מעירו פולנאה למעזריטש, והגיע למעזריטש בערב שבת, כששמע המגיד הלך תיכף לקבל פניו, ושאלו התולדות מדוע משנה ממנהג רבם מרן הבעל שם טוב, ענה לו המגיד: בזמן רבינו הבעל שם טוב היה באמת מספיק רק חלק, אבל כהיום חייבים גם בחד וחלק ע"כ.

כששמע בעל התולדות התשובה הנחרצת לא דיבור בזה יותר, וחפץ היה תיכף לחזור ולהשהות בביתו על

מהסכמת הגה"ק רבי מאיר בראד זצלה"ה על הליקו"מ:

הרב המופלא ומפלא בתורה ובחסידות המפורסם מוה"ר נחמן נ"י הגדול בשם טוב גידולי הקודש זרע קודש מחצבתו נכד לה"ה הרב המפורסם בתורה ובחסידות ידיו רב לו בעשר ידות בוצינא קדישא חו"פ קדוש יאמר לו, כל רז לא אנס ליה מו"ה ישראל בעש"ט ז"ל, והרב מוהר"ר נחמן הולך בעקבות אבותיו הק'...

מהסכמת הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות זצלה"ה על הליקו"מ:

ירושא הוא לו מאבותיו, אבות מכלל דיאכא תולדות, שכן יונק מגידולי הקודש, חוטר מגזע האלרי המפורסם בעש"ט זלה"ה איש חמודות וזרעו לברכה זרע קודש שמש ומעשיהם עליהם מעידות...

מאמר משיב נפש

קל"ט

שאלות על חסידות ברסלב ומקורות מספרי קודש

מאת אחד הרבנים שלישי"א

סימן י"ט: הוא השליט והמשיב

שואל: ראיתי באיזה ספר מיוסד על ליקוטי מוהר"ן, שכתב על שער הספר, כי הרה"ק מוה"ר נחמן וכו', הוא השליט הוא המשיב לכל ישראל ולכל העולמות, היכן מצינו לשון זה על צדיק שהוא כבר בעולם העליון, שהוא השליט והוא המשיב, כי בפשטות זה נאמר על הצדיק יסוד עולם שהוא חי בעוה"ז, ומעמיד ומקיים את העולם והשפעותיו בזכותו, אבל איה מצינו שכשהצדיק נסתלק ועולה למעלה הוא ג"כ משפיע כאן למטה.

משיב: הנה הנוסח הזה כתב מוה"ר אפרים בן ר' נפתלי על שער ספרו לקוטי אבן. וכן נכתב נוסח כזה במכתב מרבי געצי מאומן בנחלי אמונה מכתב כ'.

והנה במה שהקשית לומר לא מצינו בשום מקום, זה אינו אמת, כיון שדבר זה מפורש יוצא בחז"ל מדרשי ובוה"ק שהצדיק עומד ומשפיע אף לאחר הסתלקותו והוא המשיב ועמוד ההשפעה לכל ישראל. והעיקר, כי באמת מה שאמרת כי לא מצינו בשום מקום, זה אינו, כי ממש בתחלת הזוהר הקדוש (ח"א ד.) מצינו לשון כזה, שאמר רבי חייא על רבו הקדוש רשב"י, אחר שכבר נסתלק מן העולם, וז"ל שם אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא, ובכה ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל, כמה את בחציפו, דכל מחמדי עינא יתבלון בך, כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק, כמה את חציפא, בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא, שליטא רברבא, ממנא דזכותיה, מקיים עלמא, אתבלי בך, רבי שמעון נהירו דבוצינא, נהירו דעלמין, אנת בלי בעפרא, ואנת קיים ונהג עלמא ע"כ, היינו שכמו שהיה השליט ומנהיג של העולם בחייו, כן הוא קיים וממשיך עכשיו גם לאחר הסתלקותו. וכן בענין הגאולה ממצרים אמרו בזוהר (ח"ב מ"ו.) ויקח משה את עצמות יוסף עמו, אמאי סליק גרמוי, אלא בגין וכו' דאיהו סימנא דגאולה הוה ליה, ואומי להו לישראל על דא, הה"ד כי השבע השביע את בני ישראל וכו', היינו כי הואיל ואצל יוסף היה הכח של פקידת הגאולה, ע"כ כשהתקשר משה עמו, היה יכול להמשיך הגאולה (עי' לקוה"ל חובל בחבירו ה"ג אות י"ג). וכמ"ש ג"כ בזוהר (שם ק"ד:) יוסף הוה דיוקניה בארעא, ולאשתמשא בעלמא דא, ועמיה אשתמש משה, דכתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו, היינו כי דיוקן של יוסף נשאר כאן בארץ, כדי שיוכלו להשתמש בו לענין הגאולה, וכמו שעשה משה, (כן הוא הפשט הפשוט, אעפ"י שיש פירושים שם בענין הספירות עפ"י קבלה)

וכבר העיד ע"ז הרע"מ (זוהר ח"ב קט"ז:) יברך לכו בעלמא דאתי, וידגו לרב בקרב הארץ בעלמא דין, למהוי שלטנותכון בתרין עלמין (שיהיה לכם שליטא בשני עולמות) דאתון חיינן (כי הצדיק אעפ"י שנסתלק נקרא חי), דמאן דאיהו מעלמא דא חי אתקרי (כי רק מי שבא מעולם העליון הוא נקרא חי), כמד"כ עץ חיים היא למחזיקים בה. חיים תמן חיים הכא (הוא חי שם למעלה, וחי כאן למטה), מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפילא (משא"כ מי שהוא עדיין מלובש בגוף בעוה"ז, לא איקרי חי), דרוחא הוא מית תמן (כי הרוח שלו מת בעוה"ז), מה מיתא לא חמי ולא שמע ולא ממלל, ולית ליה תנועה בכל אברין דיליה, הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה וכו'. ועי' בדרשת הר"ן (דרוש שמיני) וז"ל לפיכך בהמצא לנביאים והחסידים בדורות יהיה השפע שופע עליהם, ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים מבני דורם. וכ"ש לאותם שמתקרבים אליהם ומשתתפים עמהם. ולא בחייהם בלבד כי גם אחרי מותם, מקומות קברותיהן ראוין להמצא השפע שם בצד מן הצדדים. כי עצמותיהם אשר כבר היו כלים לחול עליהם השפע האלהי, עדיין נשאר בהם מן המעלה והכבוד שיספיק לכיוצא בזה. ומפני זה אמרז"ל שראוי להשתטח על קברי הצדיקים ולהתפלל שם. כי התפלה במקום ההוא תהיה רצויה יותר להמצא שם גופות אשר חל עליהם כבר השפע האלהי ע"כ. ובאור החיים הקדוש (בראשית כ"ג) ותמת שרה, רמז הכי באומר בקרית ארבע, כי ח"ו לא יתייחס המיתה לצדיקים, אלא עיר שהיתה בנויה מד' יסודות נפרדה היא ונסעה מהם, ואומר היא חברון, פי' שהגם שמתה, היא משפעת בהם בחי' החיבור, כי הצדיקים הגם שימותו הגוף אינו מושלל מהחיים, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים ע"כ. ובמגלה עמוקות (בשלה ד"ה ענין פרשת מרה) כמו שבמצרים הפרנסה באה מן יוסף, ויכלכל יוסף וגו', ועתה בא משה ויקח עצמות יוסף, ומכוחו אכלו המן, וניתן להם השבת בתוך המן.

ועי' בדגל מחנה אפרים (פרשת קרח) שמעתי מאא"ז זללה"ה דמי שמת ואין לו בן אינו יכול למיעל לפרגודא דלעילא, ואפי' מי שיש לו בן רק שאינו נוהג עצמו כשורה או שיש לו כמה חסרונות הוא גם כן חסרון לאביו, אבל להיפוך אם הבן הוא צדיק בשלימות המדות, ואינו נחסר לו כלום הוי עליה ג"כ לאביו, וזהו זר"ע אותיות עז"ר, וזה אור זרוע לצדיק, דאתי ג"כ מעילא לתתא השפעה ושמחה לבן, ואם לאו ח"ו הוא נאסף במקומו, ואינו משפיע לתתא להבן, כיון שאין הבן מעורר השפעה מתתא לעילא, ואין להם התקשרות יחד.

מוהרנ"ת שאנ"ש חסידי ברסלב בראותם גודל היסורים והצער שעושים למוהרנ"ת ולכל אנ"ש כלליות חסידי ברסלב, לא יכלו לעצור בנפשם, והיו מוכנים לשלם מנה אחת אפים להשונאים, וכמ"ש מוהרנ"ת גם במכתבו להרבי מסארוואן "החולקים אינם מסתפקים בכל זה ומוספים לפעור פיהם לבלי חק עד שמרימים ידיהם על אנ"ש העניים הנדרפים, אוי גם הם אינם יכולים להתאפק ועומדים כנגדם בכל כחם, כי האנשים מרי נפש המה, ומחמת שהם נדרפים ביותר, כמאמר החכם אין גבור כמתיאש" (מכתב קס"ד). אבל באמת מחוק הקיסר ירום הודו לשפוט על זה, וכבר אמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ג מ"ב) אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו.

ובאמת אלו הרשעים הזורקים אבנים רוצים להחריב ברסלב ח"ו שהוא ההיפוך מאבנים, כמו שכתוב (יחזקאל לו, כז) והסירותי את לב האבן וכו' מבשרכם ונתתי לכם לב בשר [ורמו לשיחת רבינו'ל בחיי מוהר"ן (ס' שלי"ט) ז"ל: אמר רבינו'ל שלעתידי יהיה כל העולם אנשי חסידי ברסלב, ובלשון אשכנז אמר בזה"ל לעתיד לבוא וועט די גאנצע וועלט זיין ברסלביר חסידים, דאיתא ברמ"ש על פסוק ונתתי לכם לב בשר אל תקרי בשר אלא בוסר שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חבירו, ל"ב בס"ד אותיות ברסל"ב עיי"ש]. אבל יאבדו הם וכיוצא בהם, וברסלב לא תחרב ח"ו, ודבר אלהינו יקום לעולם. ויתקיים מקרא הנ"ל והסירותי את לב האבן וכו', שמעו זאת והבינו כי ה' אתנו ועמנו. ובפרט שרבינו ז"ל אמר אלי בפרטיות (גאט איז מיט דיר, בא דיר, שרעק זיך ניט".

והנה בדעתי לנסוע בסמוך לביתי. [בעת הזאת שמוהרנ"ת קיבל הרשות כניסה הבילעט מר' שמואל וויינבערג שהותר לו מטעם הממשלה לדור בעיר ברסלב, כמו שמבואר לעיל בתחלת מכתב זה, היה רצונו חזק לחזור לברסלב, אף שכתבו לו אנ"ש מברסלב שיעדין לא נשקט הריב נגדו] ואפשר אהיה על שבת הסמוך באומאן, ושם אתיעץ קצת עם אנ"ש, ורצוני שאמצא שם מכתבים מאתכם, ואם אפשר שיבא לשם מברסלב אחד מאנ"ש מה טוב, כדי שאשמע היטב בפרוטרוט כל מה שנעשה שם מאז ועד הנה. ולה' הישועה שיביאני מהרה לביתי לשלום, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד וכו' (ישעיה יב, ב) [כי עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה, ושאתם מים בששון ממעיני הישועה].

ובחסדו יתברך בטחתי שלא אהיה שיכור ח"ו מהמים שאני שותה בכל יום [נראה כוונתו לדברי רבינו ז"ל (חיי מוהר"ן ס' קפ"ט) אני נהר המטהר מכל הכתמים, וכן אמר רבינו'ל על עצמו (שם) אני נהל נובע מקור חכמה]. וכל הפוסל במומו פוסל (קידושין ע) ודי לבין

[פני מוהרנ"ת ז"ל היה תמיד בוערות ולזהות מרוב גילוי אלקות, והתנגלות השנות חדשות בכל פעם, עד שפניו הקדושים היו אדומות מרוב התלהבות ושמה שהיה בו. והמתנגדים הוציאו עליו קול שהוא שותה ממשקה המשכר, כשנודע זאת למוהרנ"ת ז"ל אמר תודה לאל שממשקה התם המובא ביספורי מעשיות במעשה ט' חכם ותם אי אפשר להשתכר, מיט דעם תמ"ס משקה קצן מעין ברוך השם נישט שיכור ווערן (שש"ק ח"ב ס' תרס"ט). ועיין מדרש הגדול (לעדת התימנים) בפרשת תולדות עה"פ ויצא הראשון אדמוני, אמר ר' יהודה אם ראתם אדם שפניו אדומים, או רשע גמור כעשו שנאמר ויצא הראשון אדומים או צדיק גמור כדור ש נא' והוא אדמוני עם יפה עינים עכ"ל.

ולעומת זה החולקים על מוהרנ"ת היה דרכם לשנות הרבה יין ומשקה המשכר, ועיין לעיל מכתב קנ"ו בדברינו שהבערת המחלוקת בליל שמיני עצרת היתה בעת שברוך דיין וחביריו שתו יין ובאו לביהמ"ד של מוהרנ"ת ועשו שמות עיי"ש.

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעז"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמה לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגיע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM** 845.781.6701 אן להפעקס: 845.781.6701 להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

ואחר כך בצאת הרוח סערה המחלוקת אשר משה נהפך למתנגד, נשאר על כל פנים נקודה במשה שלא רצה לדחות את ר' יצחק הנ"ל מפרנסתו, והיה מנהגו של ר' יצחק מכפר שערוויץ שבעת שהביא את הקמה מהרחיים אל העיר ברסלב, השתדל בכוונה שיהיה כניסתו באמצע הלילה, ובתחלת כניסת העיר דר שם הרה"ח ר' לייב חתר ר' ראובן (אביו של הרה"ח ר' נתן ב"ר לייב בעהמ"ס נתיב צדיק), שהיה מאנשי מוהרנ"ת ודפק לו בחלון שיצא החוצה, והוריד לו ר' יצחק מחשבון הקמה שלו שק עם קמה לבית ר' לייבצע שיתן למוהרנ"ת, ובבוקר נשא את השק קמה הנ"ל לבית מוהרנ"ת, והר' יצחק הנ"ל הספיק אותו ואת ביתו עם קמה בכל צרכו, וכן סיבב השי"ת עוד סיבות נפלאות בדבר פרנסתו (ימי התלאות). וע"ע בסוף מכתב ר"ד]. היעלה על הדעת שאחרי כל השיחות שדיברתי עמכם יהיה נחשב לנסיון מה שלקחו הקמה מהעניים. ובאמת ידעתי שמי שיש לו שכל קצת הוא בוודאי חזק על עמדו ואינו מחשב אצלו לנסיון כלל, רק איזה שוטים שהעבירו אותם (על דעתם), השם יתברך ירחם עליהם וישוכם אל האמת.

ונם בענין המלמדים. [בהכרוז שהוציאו המתנגדים נגד אנ"ש כתבו "מלמד מעדת הברסלבים לא ילמד את בניכם תורה"] הלא כבר ידעתם שרצונו רבינו ז"ל שלא יהיה שום אחד מאנ"ש מלמד [עיי"ן שיחות הר"ן ס' ר"מ כל צדיק הדור יש לו כח לעשות גדרים ולהנהיג את העולם כפי אותן הדורות, ואני אומר עתה שטוב לעבודת הבורא יתברך שלא להיות מלמד, וכן שם בס"י רמ"א]. והלא ידידינו ר' יודל **מדאשוכ** [מגדולי תלמידי רבינו'ל, וחבר למוהרנ"ת ז"ל] ור' שמואל איזיק זכרונו לברכה [מגדולי תלמידי רבינו'ל] ושאראנ"ש סבלו בנעוריהם עניות ודחקות גדול, ולא השגיהו בעירם עליהם כלל, ואף על פי כן נתקיימו תהלה לאל. וכן אנכי העני והאביון הפקרתי פרנסתי כשנתקרבתי אליו ז"ל [מוהרנ"ת היה בן גדולים ואביו היה עשיר ונגיד מפורסם, ואחר חתונתו נתן לו אביו סכום גדול עם חנות שיפרנס עצמו ממנה ושיעשה חיל במסחר, ומרוב התמדות בתורה ועסקו בעבודת ה' זרק מוהרנ"ת הכל ועסק רק בעבודת ה' כמסופר בימי מוהרנ"ת ח"א ובספר כוכבי אור]. וברוך השם לא הפסדתי על ידי זה כלל גם בעולם הזה.

ואשר אתם דואגים ומצטערים על צערי, מה שהם מתפארים ומפחידים אותי. האמת שאתם צריכים להצטער בצרתי, ולהתפלל ולעזוק הרבה להשם יתברך שיצילנו מאויבי ומרודפי [עיי"ן לקמן מכתב קע"ו]. ולהשתדל בכל התחבולות ובכל הכחות, בגוף ונפש וממון, באופן שאוכל לישב בברסלב בשלום. אבל כפי מכתבכם אתם מתפחדים יותר מדאי, ואיך אתם משגיחים כלל על גודל הישועות והנסים והנפלאות שעשה עמי ועמכם מכבר, ובפרט עוצם הניסים הגדולים והנפלאות והטובות שעשה השם יתברך עמנו בימים האלו דייקא בתוך מעוף צרה ומצוקה הזאת, שזכינו להוציא כל הספרים, ולהציל הנפשות מבית האסורים. מלבד שארי הניסים והישועות בפרטיות שעשה השם יתברך בימים האלו מידי עוברי בדרך הזה, כי כמעט בכל יום היה לי יסורים וסכנות בדרך [כי בכל מקום שהגיע המכתבים והכרוזים הנ"ל, התייעצו אנשי רשע ומדון לצער את מוהרנ"ת, ובכל מקום שמעמו מוהרנ"ת הגיע לשם עשו מה שביכולתם לעצרו ולרדפו]. והשם יתברך עזר לי בכל פעם, זה עני קרא וה' שמע. ובחסדו הגדול קייתי שבוודאי אשב אם ירצה ה' בברסלב, ולא יוכלו לעשות לי דבר.

ומזריקת אבנים אין פחד כל כך וכו' כי גם להם יש חלונות. ואם הותר הדבר לשבור חלונות לא יהיה נשאר חלון א' בברסלב [כאן רמז

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום
מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א
עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן
718-855-2121
געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהר"ן הסבר, לויט די
מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות
חזקו ואמנצו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם
בכל פעם עצות להציל נפשכם (על"ת מכתב ש"א)